

**Satakunnan
vaihemaakuntakaava 1**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma OAS

SATAKUNTALIITTO

Sarja A:303

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1

**Maakunnallisesti merkittävät
tuulivoimatuotannon alueet**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

**SATAKUNTALIITTO
ALUEIDEN KÄYTÖN TOIMIALA**

9.8.2011

**Täydennetty
Muutettu**

**7.3.2012
20.5.2013**

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVAN 1
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet 2011 – 2012

Tuulitiimin kokoukset	5.4.2011, 6.5.2011, 15.7.2011
Maakuntakaavatoimikunnan kokous	19.4.2011
Viranomaisneuvottelu	23.5.2011
Maakuntahallituksen kokous § 95	20.6.2011
Kuulutus	15.8.2011
Nähtävillä	22.8.- 30.9.2011

Palautteiden käsittely	
Tuulitiimi	5.3.2012
maakuntakaavatoimikunta	14.3.2012
asiantuntija- ja kuntayhdyshenkilötyöryhmä	23.3.2012

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVA 1

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Sisältö

Tiivistelmä.....	4
1. Johdanto	5
2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus.....	6
3. Satakunnan maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	7
4. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen suunnittelujärjestelmä	8
5. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 laatiminen.....	9
5.1 Yleiset lähtökohdat.....	9
5.2 Suunnittelualue	9
5.3 Tavoitteet	9
6. Tietopohja.....	13
6.1 Suomen ilmasto- ja energias strategia	13
6.2 Lounais-Suomen ympäristöstrategia 2006	13
6.3 Tarkistettu Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2010 – 2013	14
6.4 Tuulivoimarakentamisen suunnittelu	15
6.5 Suomen Tuuliatlas	15
6.6 Mannertuulialueet Satakunnassa -selvitys	15
6.7 Tuulivoimarakentamisen tilanne Satakunnassa 2013.....	17
6.8 Tuulivoimarakentamiseen yleisesti sovellettava lainsäädäntö	17
7. Suunnitteluvaiheet ja päätöksenteko.....	18
8. Osalliset, vuorovaikutus ja tiedottaminen	19
8.1 Osalliset	19
8.2 Vuorovaikutus	20
8.3 Tiedottaminen.....	20
8.4 Palautteet.....	20
9. Vaikutusten arviointi	21
9.1 Vaikutusalue.....	21
9.2 Selvitettävät vaikutukset.....	21
9.3 Havainnollistaminen vaikutusten arvioinnissa ja vuorovaikutusprosesseissa	22
10. Kaavoituksen organisointi	23

LIITTEET:

Liite 1 Suunnitteluvaiheiden alustava aikataulu

Liite 2 Saadut palautteet ja vastineet

Liite 3 Osallistumisen vaiheistus, tilaisuudet ja menettelytavat

Liite 4 Ympäristöministeriön 1.3.2012 tuulivoimaoppaan mukainen esimerkki maakuntakaavan merkin-
nöistä ja määräyksistä

Liite 5 Viranomaisneuvottelun pöytäkirja 23.5.2011

Tiivistelmä

Maankäyttö ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Tätä kaavan laadinnan ensimmäistä asiakirjaa kutsutaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaksi (OAS).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan tarkemmin

- OAS:n tarkoitus
- maakunnan suunnittelun ja kehittämisen välineet
- kaavan laatimisen lähtökohdat
- kaavoituksen eteneminen, vaiheet ja aikataulu sekä
- missä vaiheessa eri kaavaratkaisuihin voi ottaa kantaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollisuus täydentää tarvittaessa kaavoituksen edetessä.

Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta.

Ilmoitukset julkaistaan Satakuntaliiton virallisissa ilmoituslehdissä (kts. Tiedotus). Asiakirjat ovat myös nähtävillä Satakuntaliitossa ja kuntien virastoissa niiden aukioloaikoina sekä osoitteessa www.satakuntaliitto.fi/vm1.

Osallistumis- ja arviointi suunnitelmaa päivitetään saadun palautteen sekä Satakuntaliiton tuulitiimin valmistelun ja maakuntakaavatoimikunnan kannanottojen perusteella. Osalliset voivat myös ottaa kantaa Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöön ja riittävyyteen kaavan ehdotusvaiheeseen asti (MRL § 64).

1. Johdanto

Maakuntahallitus päätti (5.10.2009/161 §), että Satakuntaliiton virasto ryhtyy välittömästi valmistelemaan kokonaismaakuntakaavaa täydentävää energiahuoltoon liittyvän vaihekaavan laatimista.

Ympäristöministeriö ja Satakuntaliitto tekivät 1.3.2010 keskinäisen tutkimussopimuksen tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvien alueiden pilottiselvityksestä- Mannertuuli-alueet Satakunnassa. Hankkeen tavoitteena oli selvittää Satakunnan manneralueilla tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet sekä kehittää tuulivoimalatuotannon alueiden kartoittamiseksi soveltuvia suunnittelumenetelmiä manneralueella. Satakunnan tuulivoimatuotannon alueita koskeva selvitys valmistui kesäkuussa 2011

Satakunnan maakuntavaltuuston kokouksessa tehtiin myös valtuustoaloite ilmastostrategian laatimiseksi Satakuntaan. Työn keskeisenä tavoitteena oli määritellä maakunnan tavoite- ja tahtotila ilmastoa ja energiahuoltoa koskevat ratkaisut suhteutettuna kansallisiin tavoitteisiin. Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategia on keskeinen asiakirja energiahuoltoa käsittelevän vaihemaakuntakaavan laatimisessa. Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategia valmistui helmikuussa 2012.

Maakuntakaavatoimikunta päätti 19.4.2011, että Satakuntaliiton virasto laatii energiahuoltoa käsittelevä maakuntakaavan siten, että tuulivoimaloille parhaiten soveltuvat alueet käsitellään Satakunnan vaihemaakuntakaavana 1 ja muut mahdollisesti ilmasto- ja energiasstrategian määrittelemien energiamuotojen vaatimat kaavavaraukset käsitellään Satakunnan vaihemaakuntakaavana 2.

Edelliseen perustuen tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee tuulivoimaloille parhaiten soveltuvien alueiden kaavoitusta, joka täydentää Satakunnan maakuntakaavaa.

2. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus

Maankäyttö ja rakennuslain 63 §:n mukaan kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Kaavan laadinnan ensimmäistä asiakirjaa kutsutaan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaksi (OAS).

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan tarkemmin

- osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus
- maakunnan suunnittelun ja kehittämisen välineet
- kaavan laatimisen lähtökohdat
- kaavoituksen eteneminen, vaiheet ja aikataulu sekä
- missä vaiheessa eri kaavaratkaisuihin voi ottaa kantaa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on mahdollisuus täydentää tarvittaessa kaavoituksen edetessä. Tähän asiakirjaan nähtävillä olon (elo-syyskuussa 2011) jälkeen tehtävistä muutoksista tiedotetaan Satakuntaliiton verkkosivulla.

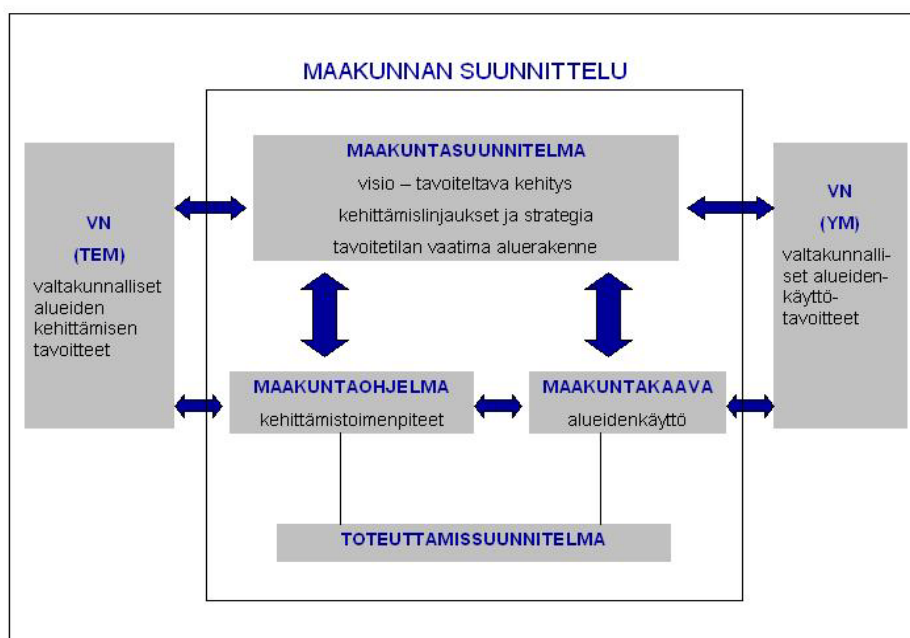
Kaavoituksen vireille tulosta on ilmoitettu 15.8.2011 Satakuntaliiton ilmoituslehdissä sillä tavoin, että osallisilla on ollut mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Satakuntaliiton ilmoituslehdet ovat:

Satakunnan Kansa
Länsi-Suomi
Satakunnan Työ
Suomenmaa
Uusi Aika

3. Satakunnan maakunnan kehittäminen ja suunnittelu

Maakunnan liitot kehittävät alueitaan kolmen, toisiaan täydentävän asiakirjan ja niissä esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden kautta. Satakuntaliiton maakunnallinen kehittämistyö sisältää kolme lakisääteistä asiakirjaa: maakuntasuunnitelman, maakuntakaavan ja maakuntaohjelman (maankäyttö- ja rakennuslaki 25§).

Maakuntasuunnitelma esittää tavoitetilan maakunnan alueesta ja sen toiminnoista noin 25-30 vuoden kuluttua. Suunnitelma määrittelee yleispiirteisellä tasolla tavoitteet ja toimenpiteet halutun visiotilan saavuttamiseksi ja toteuttamiseksi. Siinä käsitellään yhteiskunnan eri toimintoja ja kehittämisstrategioita. Suunnitelmaa tarkistetaan valtuustokausittain. Satakunnan maakuntavaltuusto hyväksyi ”Satakunnan maakuntasuunnitelma 2030 – Karhun kämmen lyö” -asiakirjan keväällä 2003. Satakunnan maakuntasuunnitelmaa on uudistettu nimellä ”Satakunnan tulevaisuuskäsikirja 2035”, joka on hyväksytty Satakunnan maakuntavaltuustossa maaliskuussa 2012.

Kuva 1. Maakunnan suunnitteluasiakirjat ja perusteet

Maakuntaohjelma on maakunnan toimijoiden yhteinen tahdonilmaisu maakuntasuunnitelman mukaisen visiotilan toteuttamisen edellyttämistä hankkeista ja hankkeiden tärkeysjärjestyksetä. Maakuntaohjelma laaditaan valtuustokausittain eli joka neljäs vuosi ja sitä tarkennetaan vuosittain laadittavalla toteuttamissuunnitelmalla. Satakunnan maakuntaohjelman 2014-17 valmistelu on käynnistynyt keväällä 2013. Valmistelu perustuu maakuntasuunnitelman, Satakunnan Tulevaisuuskäsikirjan 2035 teemoihin; kannustava yhteisöllisyys, puhdas elinvoima ja ihmislähtöiset ratkaisut. Maakuntahallitus asetti helmikuussa 2013 (MH 11.2.2013 § 2) maakuntaohjelman osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville. Maakuntaohjelman hyväksyy maakuntavaltuusto viimeistään keväällä 2014.

Maakuntakaava on osa maakunnan kehittämiskokonaisuutta. Maakuntakaava toteuttaa maakuntasuunnitelman visiota ja strategioita ja luo maankäytölliset edellytykset maakuntaohjelman mukaisille toimenpiteille.

4. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen suunnittelujärjestelmä

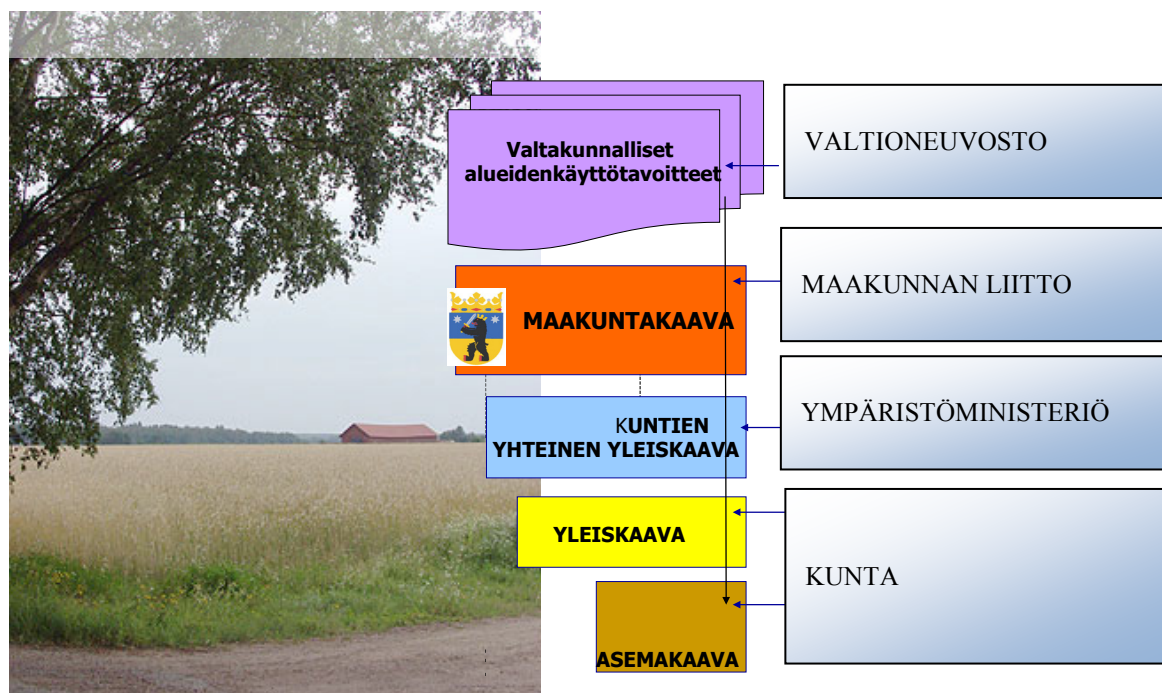
Maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL) ohjaa maakuntakaavan valmistelua. Maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava.

Maakuntakaava on kartalla esitetty suunnitelma alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteista sekä maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisista alueista.

Maakuntakaava on yleispiirteisin maankäytön suunnittelujärjestelmän kaavoista. Se välittää valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuntakaavoitukseen ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja paikallisten tavoitteitten kanssa. Maakuntakaava ohjaa myös kuntakaavojen laadintaa. Alueidenkäytön tai yhdyskuntarakenteen yksityiskohdista päätetään kuntien laatimissa yleis- ja asemakaavoissa.

Maakuntakaava ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleis- eikä asemakaavan alueella muutoin kuin näitä kaavoja muutettaessa. Alueilla, joilla on voimassa maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleis- tai asemakaava, maankäyttöä ja rakentamista ohjaavat nämä kaavat. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain.

Maankäyttö- ja rakennuslakia muutettiin 1.4.2011 alkaen siten, että tuulivoimaloiden rakennuslupien myöntäminen voi perustua aikaisempaa laajemmin yleiskaavoitukseen. Laissa määritellään niistä edellytyksistä, joilla yleiskaavaa on mahdollista käyttää suoraan rakennuslupan myöntämisen perusteena tuulivoimalan rakentamiseksi. Laissa säädetään myös tuulivoimaloiden rakentamista ohjaavan yleiskaavan erityisistä sisältövaatimuksista sekä kunnan mahdollisuudesta periä yleiskaavan laatimisesta aiheutuneita kustannuksia siltä, jonka aloitteesta tuulivoimarakentamista ohjaavan yleiskaavan laatimiseen on ryhdytty.

Kuva 2. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maankäytön suunnittelujärjestelmä

5. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 laatiminen

5.1 Yleiset lähtökohdat

Satakunnassa on voimassa Ympäristöministeriön vahvistama Satakunnan maakuntakaava, josta päätös N:o YM1/5222/2010 on annettu julkipanon jälkeen 30.11.2011. Maakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013. Satakunnan maakuntakaava liiteasiakirjoineen on selattavissa: <http://www.satakuntaliitto.fi> -> Alueiden käyttö-> Satakunnan maakuntakaava.

Satakunnan ensimmäisen kokonaismaakuntakaavan laadinnan loppuvaiheessa (2009) nousi esille tarve laatia erillinen, ensisijaisesti maakunnan energiahuoltoon keskittyvä vaihemaakuntakaava. Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 5.10.2009/161 §, että Satakuntaliiton virasto ryhtyy välittömästi valmistelemaan energiahuoltoon liittyvän vaihekaavan laatimista.

5.2 Suunnittelualue

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 koski luonnosvaiheessa ja ensimmäisessä ehdotusvaiheessa Satakuntaliiton 21 jäsenkunnan (2011) maa-alueita: Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Kiikoinen, Kokemäki, Köyliö, Lavia, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säskylä ja Ulvila. Kiikoisten kunta on liitetty valtioneuvoston päätöksellä Sastamalan kaupunkiin 1.1.2013 alkaen. Satakunnan maakuntavaltuusto totesi 14.12.2012 (MV § 26) Kiikoisten kunnan eroavan Satakuntaliiton kuntayhtymästä 1.1.2013 alkaen perussopimuksen 36 § 2 mom. nojalla. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 ehdotusvaiheessa 2 entisen Kiikoisten kunnan alueet eivät ole kuuluneet suunnittelualueeseen.

Vaihemaakuntakaavan laatimisessa ei käsitellä Satakunnan maakuntakaavassa esitettyä alueiden käyttöä ja sitä ohjaavia aluevarauksia. Vaihekaavassa tutkitaan pääasiassa kokonaismaakuntakaavan ns. valkoisia alueita. Satakunnassa vireillä olevien tuulivoimaosayleiskaavojen selvitysten ja suunnitelmien perusteella voidaan joissain tapauksissa osoittaa vaihemaakuntakaavan tuulivoimaloiden alueita maakuntakaavan aluevarausten kanssa päällekkäin. Vaihemaakuntakaavan vaikutukset ulottuvat myös Satakunnan ulkopuolelle. Kaavan vaikutusalueen tarkastelu ulottuu 5-10 km maakuntarajojen ulkopuolelle maastosta, maisemasta ja asutuksesta riippuen.

5.3 Tavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maakuntakaavan laadintaa ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki sekä sen mukaiset valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). Valtioneuvoston hyväksymät tarkistettut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet tulivat voimaan 1.3.2009. Valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista voi lukea lisää: www.ymparisto.fi/vat. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistuksessa on korostettu ilmastomuutoksen hillinnän ja ilmastomuutokseen sopeutumisen haasteita alueidenkäytölle.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat sekä periaatteellisia yleistavoitteita että erityistavoitteita, suunnittelua koskevia velvoitteita ja reunaehtoja. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista.

Kaavaa laadittaessa on lisäksi kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat maakunnan maankäyttösuunnittelun kannalta sitovia. Tavoitteet muodostavat keskeisen lähtökohdan Satakunnan vaihemaa-kuntakaavan 1 tavoitteille. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otetaan suunnittelussa huomioon ja varmistetaan, että kaavan ratkaisut edistävät niitä.

Energiahuoltoa koskevien valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet:

"Alueiden käytössä turvataan energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistetään uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia."

"Maakuntakaavoituksessa on osoitettava ja muussa alueidenkäytössä on otettava huomioon valtakunnallisen energiahuollon kannalta merkittävät voimajohtojen linjaukset siten, että niiden toteuttamismahdollisuudet säilyvät. Suunnittelussa on otettava huomioon sekä tarpeelliset uudet linjaukset että vanhojen verkostojen parantamisen ja laajentamisen tarpeet. Voimajohtolinjauksissa on ensisijaisesti hyödynnettävä olemassa olevia johtokäytäviä."

"Maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin."

Maakunnalliset tavoitteet

Satakunnan maakuntaohjelman sekä maakuntakaavan tarkoitus on ohjata maakunnan kehittämistoimintaa eli asettaa kehittämiselle tavoitteita ja tärkeitä toimenpiteitä pitkän aikavälin (maakuntasuunnitelman) tavoitteiden toteuttamiseksi. Maakuntaohjelmaa toteutetaan yksityiskohtaisemmin maakuntaohjelman toteuttamissuunnitelmalla, jollainen laaditaan joka vuosi syksyllä. Satakunnan maakuntaohjelma 2011–2014 linjaa mm. energiaosaamista yhdeksi Satakunnan veturiksi. Maakuntaohjelmassa nostetaan esille erityisesti:

- **uudet energiainnovaatiot,**
- **teknologian kehittäminen,**
- **tuotekehitys ja**
- **energiatehokkuuden edistäminen.**

Satakunnan maakuntaohjelman mukaan "Satakunta nähdään kehittyvänä kansainvälisenä energiaosaajana. Eurajoen Olkiluotoa kehitetään käytetyn ydinpolttoaineen turvallisen lopetusijoittamisen alueena. Uusiutuvan energian tuotannon osuutta kasvatetaan. Satakunnan asemaa ympäristöä säästävän ja monipuolisen energiaosaamisen ja -tuotannon keskittymänä

vahvistetaan entisestään. Energiantuotannon kehittämisedellytyksiä vahvistetaan turvaamalla energiantuotannolle, -huollolle sekä -jakelulle toteuttamismahdollisuudet. Valtakunnallisen energianhuollon kannalta merkittävät voimajohtojen linjaukset turvataan suunnittelussa.”

”Satakunta on monipuolinen energiantuotannon keskittymä, jossa tuotetaan sähköä moninkertaisesti maakunnan tarpeisiin nähden. Uusiutuvan energian käyttö ylittää valtakunnallisen keskiarvon. Perusenergian tuotanto on keskittynyt Olkiluotoon ja Tahkoluotoon. Eurajoen Olkiluodossa turvataan ydinvoiman tuotantokeskittymän ja käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoituspaikan edellyttämät aluevaraukset sekä suojavyöhykkeet. Satakunnan vankan perusenergiantuotannon ohella tulevaisuudessa panostetaan nykyistä enemmän monipuoliseen uusiutuvien energiamuotojen käyttöön, kuten mm. paikallisen energiantuotannon eri muotoihin.”

”Uudet teknologiat avaavat mahdollisuuksia myös luontoa sekä energiaa säästäviin uusiin ratkaisuihin. Oikealla osaamisella voidaan tuoda saataville monia ekotehokkaita ratkaisuja liikkuva tai käyttää palveluja. Merkittävä osuus energiaa ja luontoa säästävien toimien saralla on materiaalitehokkuudella, kierrätyksellä ja energiansäästöllä. Maakunnallisessa kehittämis-toiminnassa kiinnitetäänkin erityistä huomiota energiaa ja luontoa säästäviin sekä ilmastonmuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista edistäviin ratkaisuihin.”

Vaihemaakuntakaavassa osoitetaan Satakunnan manneralueella tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvat alueet, joilla on valtakunnallista, ylimaakunnallista, maakunnallista, seudullista tai ylikunnallista merkitystä.

Vaihemaakuntakaava laaditaan vuorovaikutuksessa Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian laatimisen kanssa (SATA-ILME). Strategia valmistui keväällä 2012. Maakuntahallitus merkitsi (27.2.2012 / § 19) Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian tiedokseen ja päätti, että laadittu strategia otetaan huomioon Satakuntaliiton suunnitelmissa yhtenä suunnittelun perusselvityksenä.

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategiassa määritellyt tavoitteet

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian tavoitteena on maakunnan tuulivoimantuotannon lisääminen 2 TWh:iin nykyisestä noin 0,035 TWh:ista. Lisäystä tavoitellaan siten, että maakunnallinen tuulivoimapotentiali hyödynnetään sekä manner- että merialueilla. Satakunnan tuulivoimatuotanto keskitetään parhaiten soveltuville tuulivoimatuotannon alueille.

Tuulivoimaloiden sijoittumiseen vaikuttavat keskeisesti teknistaloudelliset tekijät sekä sijaintialueiden ympäristöarvot ja muu alueidenkäyttö. Alueen teknistaloudelliseen soveltuvuuteen ja kannattavuuteen vaikuttavat monet tekijät. Pelkästään hyvät tuuliolosuhteet eivät yksinään riitä takaamaan hankkeen toteutumista. Voimalan rakennuskustannukset nousevat merkittävästi, jos se ei ole helposti liitettävissä olemassa olevaan infrastruktuuriin. Tuulivoimaloiden paikanvalintaan vaikuttavat ensisijaisesti tuuliolosuhteet, liitännät sähköverkkoon, rakentamista ja huoltoa tukeva infrastruktuuri sekä rakenteiden perustamisolosuhteet.

Strategian toteuttamiseksi määritellään ne toimintatavat, joiden avulla tavoitteet saavutetaan. Tuulivoimatuotannolle on asetettu strategiassa seuraavat tavoitteet vuoteen 2020:

- **Lisätä maakunnan tuulivoimatuotantoa**
0,035TWh → 2TWh
- **Hyödyntää maakunnallista potentiaalia**
- **Keskittää tuulipuistot parhaiten soveltuville alueille**

6. Tietopohja

6.1 Suomen ilmasto- ja energiastrategia

Suomen kansallinen ilmasto- ja energiastrategia (2008) käsittelee ilmasto- ja energiapolitiittisia toimenpiteitä yksityiskohtaisemmin vuoteen 2020 ja yleisemmin vuoteen 2050. Suomen tavoitteeksi on asetettu mm. EU:ssa sovittujen tavoitteiden saavuttaminen sekä energian loppukulutuksen kasvun pysäyttäminen ja kääntäminen laskuun.

Kansallinen strategia osoittaa, että Euroopan komission Suomelle ehdottamia päästöjen vähentämistavoitteita, uusiutuvan energian edistämistavoitteita tai energiankäytön tehostamistavoitteita ei saavuteta ilman merkittäviä uusia ilmasto- ja energiapolitiittisia toimenpiteitä. Kansallisen ilmasto- ja energiastrategian mukaan kuntien toiminnalla on suuri merkitys ilmastomuutoksen hillitsemisessä erityisesti alueidenkäytön ja liikenteen suunnittelussa, energian tuotannossa ja käytössä sekä yhdyskuntien jätehuollon järjestämisessä.

Suomen tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta 38 prosenttiin vuonna 2020. Strategiassa asetetaan tuulivoiman osalta tavoitteeksi nostaa asennettu kokonaisteho noin 2000 megawattiin (MW) vuoteen 2020 mennessä, jolloin vuotuinen sähkön tuotanto tuulivoimalla olisi noin 6 TWh.

Ilmasto- ja energiastrategiassa tuulivoimatuotannolle asetettu tavoite on tarvittavien kaavojen ja lupien näkökulmasta haasteellinen. Sen toteuttaminen edellyttää kaavoituksen ripeää etenemistä maakuntien liitoissa ja kunnissa. Samalla on kiinnitettävä huomiota myös tuulivoimarakentamisen kaavoituksen laatuun, sillä kaavoitus ratkaisee millaisena tuulivoima näkyy ja millaisena se koetaan Suomessa tulevana vuosikymmeninä. Toimivan suunnittelun lisäksi korostuu myös laadukkaiden ja yhtenäisten lupamenettelyiden rooli.

Energia- ja ilmastostrategian päivitystyö aloitettiin Kataisen hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2011. Päivityksellä varmistetaan vuodelle 2020 asetettujen kansallisten energia- ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen sekä valmistetaan tietä kohti pitkän aikavälin tavoitteita. Hallitus hyväksyi strategiapäivityksen 20.3.2013 ja toimitti sen eduskunnalle valtioneuvoston selontekona. Päivityksessä kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa tuulivoimatuotannon tavoitteeksi vuodelle 2025 asetetaan noin 9 TWh.

6.2 Lounais-Suomen ympäristöstrategia 2006

Ympäristöyhteistyön ja ympäristöasioiden kehittämiseksi Lounais-Suomeen laadittiin laajassa yhteistyössä ympäristöstrategia 2006. Lounais-Suomen ympäristöstrategia sisältää vision vuoteen 2020 sekä tavoitteet ja toiminnan painopisteet ympäristön hyvän tilan saavuttamiseksi ja jo heikentyneen ympäristön parantamiseksi Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa. Ympäristöstrategian tavoitteena on terveellisen, turvallisen ja viihtyisän elinympäristön säilyttäminen sekä rikkaan ja omaleimaisen kulttuuriympäristön ja luonnon turvaaminen. Strategiassa esitetyt energiatuotantoa koskevat tavoitteet ja painopisteet liittyvät läheisesti ilmastomuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumista edistäviin toimenpiteisiin.

Energiahuoltoon liittyviä ympäristöstrategiassa esitettyjä tavoitteita ja painopisteitä ovat:

Edistetään monipuolista, mahdollisimman vähän ilmastoon haitallisesti vaikuttavaa energiantuotantoa

Energiantuotannossa panostetaan tuotantomuotoihin, joiden kasvihuonekaasupäästöt tuotettua energiayksikköä kohti ovat mahdollisimman pienet. Kartoitetaan uusiutuvien energialähteiden ja muiden fossiilisia polttoaineita korvaavien energialähteiden tuotantopotentiaali sekä lisätään niiden käyttöä hajautetussa ja keskitetyssä energiantuotannossa sekä kunnissa. Toteutetaan kansainvälisiä ilmastovelvoitteita, mukaan lukien päästöjen seuranta.

Käytetään energiaa säästeliäästi ja tehokkaasti

Kannustetaan ja ohjataan energiankulutuksen vähentämiseen ja energian tehokkaaseen käyttöön julkisella sektorilla, yrityksissä sekä yksityistalouksissa. Edistetään kasvihuonekaasupäästöjä vähentävän tekniikan käyttöönottoa mm. painottaen hankinnoissa energiatehokkuutta ja laatimalla kuntakohtaisia energiansäästösuunnitelmia.

Vähennetään liikenteestä aiheutuvia päästöjä ja liikenteen riippuvuutta fossiilisista polttoaineista

Selvitetään Lounais-Suomen potentiaali biopolttoaineiden tuotannolle. Edistetään kasvihuonekaasupäästöjä vähentävän tekniikan ja polttoaineiden käyttöönottoa sekä kulkuvälineissä että työkonneissa. Luodaan edellytykset joukkoliikenteen sekä kevyenliikenteen aseman parantamiselle mm. maankäytön suunnittelulla.

6.3 Tarkistettu Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2010 – 2013

Lounais-Suomen ympäristöstrategiaa 2020 toteuttava toimenpideohjelma on tarkistettu vuoden 2010 aikana. Tarkistusta edellyttivät useat viime vuosina valmistuneet sektorikohtaiset ohjelmat ja strategiat sekä toteuttajatahoissa tapahtuneet muutokset, kuten aluehallinnon uudistuminen sekä kuntien ja korkeakoulujen yhdistymiset. Alkuperäistä ohjelmakautta 2007–2012 pidennettiin vuoteen 2013, ja toimenpiteitä terävöitettiin sekä saatettiin ajan tasalle.

Lounais-Suomen ympäristöstrategiassa ilmastomuutostavoitteen painopisteiksi on valittu monipuolisen, mahdollisimman vähän ilmastoon haitallisesti vaikuttavan energiantuotannon edistäminen, energiansäästö, liikenteen päästöjen vähentäminen sekä ilmastomuutokseen varautuminen. Ilmastomuutokseen ja siihen sopeutumiseen vaikuttavia toimenpiteitä sisältyy kaikkiin ympäristöstrategian teemoihin.

Ympäristöohjelman 2010-2013 mukaan suunnitelmalliseen toimintaan ilmasto- ja energia-asioissa on panostettu esimerkiksi konkretisoimalla maakunnalliset ilmasto- ja energiastrategiat maakunnallisiksi toimintaohjelmiksi. Tavoitteena mm. on, että alueidenkäytön suunnittelussa otetaan huomioon yhdyskuntarakenteen vaikutukset kokonaisenergiatalouteen ja edistetään ekologisesti kestävää ja energiatehokasta rakentamista, asumista ja rakennusten käyttöä rakennuksen koko elinkaaren ajan.

6.4 Tuulivoimarakentamisen suunnittelu

Ympäristöministeriön asettaman työryhmän ehdotus tuulivoimarakentamisen kaavoitusta, vaikutusten arviointia ja lupamenettelyjä koskevaksi ohjeistukseksi on valmistunut verkkojulkaisuna Ympäristöministeriön ohjeita -sarjassa: OH 4/2012 Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (www.ymparisto.fi/julkaisut).

Ympäristöministeriön tavoitteena on edistää tuulivoimarakentamista. Rakentaminen on suunniteltava siten, että se ei aiheuta haittaa maisemalle, luonnonarvoille tai muulle alueiden käytölle. Oikein suunnittelun rakentamisen myötä voidaan lieventää ja ehkäistä myös niitä sosiaalisia konflikteja, joita tuulivoiman ripeä rakentaminen on joissain maissa aiheuttanut.

Tuulivoimaloiden sijoittumiseen vaikuttavat keskeisesti teknistaloudelliset tekijät sekä sijaintialueiden ympäristöarvot ja muu alueidenkäyttö. Alueen teknistaloudelliseen soveltuvuuteen ja kannattavuuteen vaikuttavat monet tekijät. Pelkästään hyvät tuuliolosuhteet eivät yksinään riitä takaamaan hankkeen toteutumista. Voimalan rakennuskustannukset nousevat merkittävästi, jos se ei ole helposti liitettävissä olemassa olevaan infrastruktuuriin. Tuulivoimaloiden paikan valintaan vaikuttavat ensisijaisesti tuuliolosuhteet, liitynnät sähköverkkoon, rakentamista ja huoltoa tukeva infrastruktuuri sekä rakenteiden perustamisolosuhteet.

6.5 Suomen Tuuliatlas

Tuulisuuden kannalta parhaita alueita Suomessa ovat rannikko- ja merialueet sekä Lapin tunturit. Tarkat tiedot tuuliolosuhteista maalla ja merellä on kerätty Suomen tuuliatlakseen, tuulienergiakartastoon, jonka päivitys on valmistunut marraskuussa 2009. Sen avulla voidaan vertailla tuuliolojen vuotuista ja kuukausittaista vaihtelua joko koko Suomessa tai tietyillä rajatuilla alueilla. Tuulienergiakartaston pohjana on numeerinen säämalli, jossa on tarkasteltu Suomen tuuliolosuhteita eri korkeuksilta 50 metristä 400 metriin kautta koko maan 2,5 x 2,5 neliökilometrin alueilta. Rannikolla, saaristossa, tunturialueilla ja valituilla sisämaa-alueilla tuulen keskinopeus annetaan tarkemmalla 250x250 neliömetrin resoluutiolla. Tuuliatlaksen päivityksen valmistuminen on lisännyt toimijoiden kiinnostusta sisämaahan rakentamiselle ja osaltaan lisännyt tarpeita sisämaa-alueiden kaavoitukselle.

6.6 Mannertuulialueet Satakunnassa -selvitys

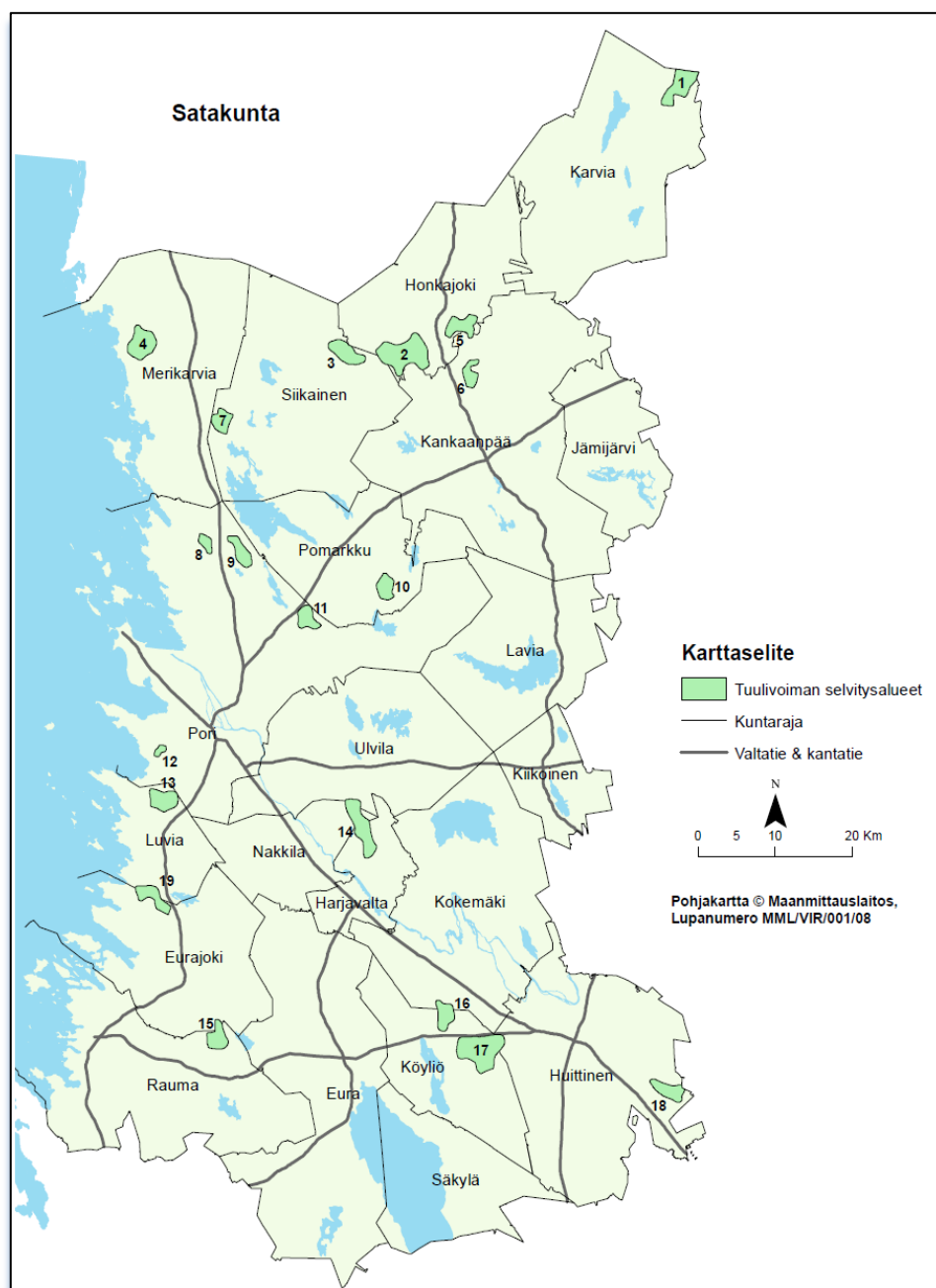
Ympäristöministeriö ja Satakuntaliitto tekivät maaliskuussa 2010 keskinäisen tutkimussopimuksen tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvien alueiden kartoittamiseksi Satakunnan manneralueella.

Pilottiselvityksenä toteutetussa Mannertuulialueet Satakunnassa -hankkeessa selvitettiin tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet merenrannikon läheisyydessä ja sisämaassa. Hankkeessa kehitettiin paikkatietoanalyysiin ja vuorovaikutukseen perustuvaa suunnittelumenetelmää laajojen tuulivoimaloille soveltuvien alueiden määrittämiseksi. Ympäristöministeriön kokonaisuudessaan rahoittama pilottihanke päättyi kesäkuussa 2011.

Lisäksi Satakuntaliitto toteutti hankkeessa valtakunnallisen tuulivoimakyselyn, jonka tulosten analyysin pohjalta johdetut johtopäätökset huomioidaan suunnittelussa.

Energianhuollon vaihemaakuntakaavan esiselvityksessä, Mannertuulialueet Satakunnassa – hankkeessa, määriteltiin yhteensä 19 aluetta, jotka ominaisuuksiltaan soveltuvat maakunnallisesti merkittäviksi tuulivoimatuotannon selvitysalueiksi. Tuulivoimalle soveltuvat selvitysalueet sijoittuvat sekä lähelle rannikkoa että sisemmäksi mantereelle. Alueiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 160 km².

Mannertuulihankkeessa määritellyt tuulivoimatuotannon selvitysalueet eivät sulje pois tuulivoiman tuotantoa muualla maakunnassa. (www.satakuntaliitto.fi/mannertuuli)

Kuva 5. Tuulivoiman potentiaaliset selvitysalueet Satakunnassa. (Lähde: Satakuntaliitto 2011)

6.7 Tuulivoimarakentamisen tilanne Satakunnassa 2013

Satakunnan alueella on rakennettu vasta muutamia, noin 10 voimalayksikön tuulivoimatuotannon alueita ja muutamia yksittäisiä tuulivoimaloita. Vireillä sen sijaan on useita maakunnallisesti merkittävien tuulivoimatuotannon alueita ja pienempien, alle 10 voimalayksikön suunnitteluhankkeita.

6.8 Tuulivoimarakentamiseen yleisesti sovellettava lainsäädäntö

1. Maankäyttö- ja rakennuslaki
 - * Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
2. YVA-laki
3. Ympäristönsuojelulaki
4. Vesilaki
5. Luonnonsuojelulaki
 - * Natura-verkoston huomioon ottaminen
6. Ilmailulaki
7. Muinaismuistolaki
8. (Erämaalaki /ei Satakunnassa)
9. (Poronhoitolaki / ei Satakunnassa)
10. (Laki saamelaiskäräjistä/ei Satakunnassa)
11. Sähkömarkkinalaki ja lunastuslaki
12. Maantielaki ja ratalaki
13. Laki puolustusvoimista ja
14. Aluevalvontalaki

7. Suunnitteluvaiheet ja päätöksenteko

Satakunnan maakuntahallitus päätti kokouksessaan 22.3.2010/46 § asettaa toimikaudekseen (2010 - 2013) maakuntakaavatoimikunnan, jonka tehtävänä on vaihemaakuntakaavatyön valmistelun ohjaus. Satakuntaliiton viraston alueiden käytön toimialalla kaavan valmistelee ns. tuulitiimi, jonka jäsenten yhteystiedot ovat raportin lopussa. Maakuntakaavan valmistelua koskevat päätökset tekee maakuntahallitus ja kaavan hyväksyy maakuntavaltuusto.

KAAVAN LAATIMISPROSESSIN ERI VAIHEET JA VAIHEIDEN SISÄLLÖT

Aloitusvaihe

Kaavan työohjelman ja alustavan aikataulun laadinta
Kaavan lähtökohtien, taustojen ja eri vaihtoehtojen hahmottaminen, lähtötietojen ja selvitysten ajantasaisuus
Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinta
Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999, 11§) mukainen kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu
Ilmoitus kaavan vireille tulosta
OAS yleisesti nähtäville, mahdollisuus palautteen antamiseen

Tavoitevaihe

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
Määritellään kaavan tavoitteet maakunnan omien kehittämistarpeiden pohjalta

Valmisteluvaihe

Tarvittavien selvitysten laadinta
Eri kaavaratkaisujen vaihtoehtojen selvittäminen (tehty Mannertuulialueet Satakunnassa)
Valmisteluvaiheen aineiston laadinta
Havainnollistaminen vaikutusten arvioinnissa ja osallistumisessa
Valmisteluvaiheen aineisto yleisesti nähtäville, mahdollisuus palautteen antamiseen

Ehdotusvaihe

Valmisteluvaiheen aineistosta eli kaavaluonnoksesta annettujen lausuntojen ja kannanottojen käsittely, vastineiden laadinta
Saatujen palautteiden ja niihin laadittujen vastineiden perustella sekä mahdollisten lisäselvitysten perusteella laaditaan kaavaehdotus
Ehdotusvaiheen aineisto (kaavaehdotus, selostus + muu materiaali) yleisesti nähtäville, mahdollisuus palautteen antamiseen
Viranomaisneuvottelu

Hyväksymisvaihe

Ehdotusvaiheen aineistosta annettujen lausuntojen ja muistutusten käsittely, vastineiden laadinta
Kaava-aineistoon tehtävät tarkistukset ja korjaukset
Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (895/1999, 11§) mukainen hyväksymisvaiheen viranomaisneuvottelu
Kaavan hyväksyminen maakuntavaltuustossa
Kaavan saattaminen ympäristöministeriön vahvistettavaksi

Vahvistamisvaihe

Ympäristöministeriön arvio kaavan lainmukaisuudesta
Ympäristöministeriön päätös kaavan vahvistamisesta kokonaan / kokonaan tai osittain vahvistamatta jättämisestä

Seurantavaihe

Maakunnan liitto seuraa kaavan toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita

8. Osalliset, vuorovaikutus ja tiedottaminen

8.1 Osalliset

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 valmisteluun voivat osallistua kaikki, jotka haluavat olla kehittämässä maakuntaa ja haluavat vaikuttaa energiahuollon kehittämiseen maakuntakaavoituksen kautta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on julkisesti nähtävillä Satakuntaliitossa, Satakunnan kunnissa, kirjastoissa ja osoitteessa www.satakuntaliitto.fi/vmk1.

Kaavaprosessissa osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin saattaa kaavoituksella olla huomattavaa vaikutusta. Kaikilla osallisilla tulee olla mahdollisuus esittää mielipiteensä ja tulla kuulluksi vaihemaakuntakaavaa laadittaessa. Osallistumis- ja arviointiohjelman nähtäville asettaminen ja lausuntokierros ovat osa kaavan vuorovaikutteista laadintaa. Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:ssä on lueteltu ne tahot, jotka ovat osallisia maakuntakaavatyössä.

Vuorovaikutuksen kautta on mahdollisuus turvata tavoitteiden saavuttamista sekä lisätä yhteistyötä ja sitoutumista kaavan toteuttamiseen.

Osalliset

Maanomistajat ja kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa

- maanomistajat sekä maanomistajia edustavat järjestöt
- asukkaat ja heitä edustavat yhteisöt ja järjestöt
- alueella työssäkäyvät
- yritykset ja elinkeinon harjoittajat

Viranomaiset

- Satakuntaliiton jäsenkunnat
- naapuriliitot ja -kunnat
- valtion keskus- ja aluehallinnon viranomaiset

Yhteisöt ja yritykset

- valtakunnalliset edunvalvontajärjestöt
- valtakunnalliset, maakunnalliset tai alueellisella tasolla toimivat yhteisöt

Maankäyttö- ja rakennuslain 6 §:ssä on säädetty, miten kaavaa valmisteltaessa suunnittelija-viranomaisen on oltava vuorovaikutuksessa. Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 66 §:n muutoksen (1589/2009) mukaan maakuntakaavaa valmisteltaessa on oltava yhteydessä asianomaiseen ministeriöön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Asianomaisen ministeriön, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä maakunnan liiton kesken on järjestettävä viranomaisneuvottelu kaavan laadintaan liittyvien valtakunnallisten tavoitteiden ja muiden keskeisten tavoitteiden selvittämiseksi. Neuvotteluun on lisäksi kutsuttava ne viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea. Maakuntakaavan peruslähtökohtana on eri viranomaisten suunnitelmien yhteensovittaminen.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:ssä on puolestaan säädetty viranomaisneuvottelujen ajankohdista suhteessa kaavan laadintavaiheisiin. Ensimmäinen viranomaisneuvottelu järjestetään kaavoitukseen ryhdyttyä ja toinen sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä ja sitä koskevat muistutukset ja lausunnot on saatu. Tämän kaavan aloitusneuvottelu järjestettiin 23.5.2011 Satakuntaliitossa (liite 5).

Vaihemaakuntakaavan laadinnan eri vaiheissa järjestetään muita tarvittavia neuvotteluja.

8.2 Vuorovaikutus

Osallistumismenettelyllä luodaan edellytykset sille, että kaavan sisällöstä, vaikutuksista ja muista keskeisistä kysymyksistä keskustellaan kaikissa vaiheissa osallisten kanssa, joita aihe koskee. Osallistumismenettelyistä ja tiedottamisesta on säädetty maankäyttö- ja rakennuslaissa ja -asetuksesta (MRL 63 §, 65 § sekä MRA 30 § ja 33a §).

Vaihemaakuntakaavan laatimisesta ja osallisuusmenettelyistä ja -mahdollisuuksista tiedotetaan kaikissa kaavaprosessin vaiheissa. Tärkeimpiä osallisuusmenettelyjä ovat lakisääteiset nähtävilläolot, viranomais- ja sidosryhmäneuvottelut, esittelytilaisuudet ja seminaarit sekä vapaamuotoiset keskustelut kaavan valmistelijoiden kanssa. Osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaavan valmisteluun sen eri vaiheissa. Näistä kolme tärkeintä ovat aloitusvaiheen vireille tulo, valmisteluvaiheen aineiston nähtävillä olo ja kaavaehdotuksen nähtävillä olo. Nähtävillä olo on vähintään kuukausi (30 vuorokautta). Osallisten kirjalliset mielipiteet ja muistutukset on toimitettava Satakuntaliiton virastoon aina ennen nähtävillä oloajan päättymistä.

8.3 Tiedottaminen

Maakuntakaavan laadinnassa korostetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakunnan asukkaiden osallistumista, vuorovaikutteisuutta. Kaavan laadinnan eri vaiheissa järjestetään erilaisia tiedotus-, keskustelu- ja vuorovaikutustilaisuuksia.

Kaavoituksen vireille tulosta tulee ilmoittaa sillä tavoin, että osallisilla on mahdollisuus saada tietoja kaavoituksen lähtökohdista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Lakisääteiset kuulutukset julkaistaan Satakuntaliiton virallisissa ilmoituslehdissä sekä vaiheittain tiedottaminen www.satakuntaliitto.fi-sivustolla.

The logo of Satakunnan Kansan is a light blue circle with a darker blue border. Inside the circle, the text "Satakunnan Kansa, Länsi-Suomi, Satakunnan Työ, Suomenmaa Uusi Aika" is written in a dark blue, sans-serif font, arranged in five lines.

**Satakunnan Kansa,
Länsi-Suomi,
Satakunnan Työ,
Suomenmaa
Uusi Aika**

8.4 Palautteet

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä 22.8.-30.9.2011. Samaan aikaan siitä pyydettiin lausunnot kunnilta, naapurimaakuntaliitoilta ja muilta sidosryhmiltä. Palautetta saatiin yhteensä kolmelta maakuntaliitolta, kolmeltatoista kunnalta, yhdeksältä sidosryhmältä ja kolmelta yksityishenkilöltä. Liitteessä 4 on referoitu saatu palaute ja palautteeseen laadittu Satakuntaliiton vastine.

9. Vaikutusten arviointi

9.1 Vaikutusalue

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan toteutumisen vaikutukset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Täten energiahuoltoa koskevan vaihemaakuntakaavan välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti koko Satakunnan maakuntaan. Vaihemaakuntakaavan yleispiirteisyydestä sekä valtakunnallisesti ja yli maakunnallisesti merkittävistä kaavassa esitettävistä energiahuoltoratkaisuista johtuen kaavan vaikutusalue on kuitenkin maakuntaa laajempi. Etenkin energiansiirtoa koskevan yhdyskuntateknisen verkoston (mm. olemassa olevien ja suunniteltujen uusien voimalinjojen) välilliset vaikutukset ulottuvat maakuntarajaa kauemmaksi.

Lisäksi mahdollisille maakuntarajan tuntumaan osoitettaville tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuville alueille sijoittuvat, useamman tuulivoimalan keskittymät aiheuttavat ensisijaisesti maisemallisia yli maakuntarajan mahdollisesti ulottuvia vaikutuksia.

Maakunnan pohjoisrajalla voidaan joutua suunnittelemaan sähkönsiirtoverkon yhdistämistä Etelä-Pohjanmaan puolelle lähimpään verkkoon.

9.2 Selvitettävät vaikutukset

Vaihemaakuntakaavan vaikutusten selvittämisen lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §, jonka mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Energiahuoltoa koskevan vaihemaakuntakaavan vaikutusten arviointi tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää ja siitä aiheesta, jota kaavassa käsitellään. Vaikutusten arviointi on käynnistetty jo perusselvitys vaiheessa, jolloin on alustavasti tunnistettu eri alueiden keskeiset vaikutukset ja niiden perusteella määrittämään vaikutusalue. Kaavaa varten laaditussa Mannertuulialueet Satakunnassa -hankkeessa analysoitiin lähes sata erilaista aluetta ja arvioitiin niiden vaikutuksia useisiin eri tekijöihin lähiympäristössä ja kaukomaisemassa.

Vaikutusten arviointi kulkee läpi koko kaavan valmisteluprosessin. Koko kaavan toteuttamisen yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuutena kaavalle asetettujen sisältövaatimusten näkökulmasta ja raportoidaan kaavaselostuksessa.

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan em. lain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset seuraaviin seikkoihin:

Maakuntakaavassa esitettäviä Natura 2000-alueisiin vaikuttavia hankkeita ja toimintoja arvioidaan luonnonsuojelulain edellyttämällä tavalla (LSL 65§), jos arviointi katsotaan tarpeelliseksi. Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan. Kaavaa varten laaditussa/ laadittavissa erillisselvityksissä käsitellään tarpeen mukaan myös ympäristövaikutuksia. Kaavan yhteisvaikutuksia tarkastellaan valitun kaavaratkaisun perusteella luonnos- ja ehdotusvaiheissa.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä edelleen osallistumisen, tavoitekeskustelujen ja vuorovaikutuksen kautta. Keskeisimmät tuulivoimarakentamisen vaikutukset kohdistuvat usein

- maisemaan
- ihmisten elinympäristöön: tuotannon aikainen melu sekä valon ja varjon aiheuttama vilkkuminen
- eläimistöön ja linnustoon
- liikenneturvallisuuteen
- puolustusvoimien ilmavalvontatutkiin, sotilasilmailuun, radioyhteyksiin sekä alueellisiin toimintaedellytyksiin
- elinkeinojen harjoittamiseen

Maakuntakaavassa osoitettavat maakunnallisesti merkittävät tuulivoimaloille soveltuvien alueiden toteuttamisessa (vähintään 10 kpl tai teholtaan 30 MW) on otettava huomioon 1.6.2011 voimaan tullut ympäristövaikutusten arviointilain asetus.

9.3 Havainnollistaminen vaikutusten arvioinnissa ja vuorovaikutusprosesseissa

Vaihtoehtoisten ratkaisujen havainnollistaminen on tehty alustavasti Mannertuulialueet Satakunnassa -selvityksen laatimisen yhteydessä. Kaavoituksen yhteydessä toteutettavassa havainnollistamishankkeessa kehitetään erilaisia havainnollistamistapoja tuulivoimaloiden rakentamisen maisemavaikutusten hahmotettavuuden lisäämiseksi ja arvioinnin avuksi. Satakuntaliitto haki YM:n rahoitusta tuulivoimarakentamista ohjaavien kaavojen laatimista varten maaliskuussa 2011 ja päätös saatiin 28.6.2011. Projektisuunnittelija aloitti tehtävässä 1.12.2011.

Hankkeessa on tavoitteena kehittää vaihemaakuntakaavassa määriteltävien tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden havainnollistamis- ja visualisointimenetelmiä. Samalla kehitetään maakuntakaavaprosessin interaktiivisuutta. Havainnollistamisen myötä osallisten on helpompi muodostaa käsitys maakuntakaavassa ehdotettavan alueen ominaisuuksista, sijainnista ja vaikutuksista kuin perinteisen karttaesityksen avulla on. Havainnollistamisessa tavoitellaan kahden erilaisen havainnollistamismenetelmän kehittämistä laajojen tuulivoimatuotannon alueiden maisemavaikutusten arvioimiseksi.

10. Kaavoituksen organisointi

Maakuntakaavan laatii pääasiassa maakunnan liiton alueidenkäytön toimiala. Kaavan valmistelusta vastaavat 1.1.2013 alkaen alueidenkäytön johtaja Päivi Liuska-Kankaanpää ja maakunta-arkkitehti Susanna Roslöf. Kaavatyötä ohjaavana ryhmänä toimii maakuntahallituksen nimittämä maakuntakaavatoimikunta. Kaava valmistellaan alueidenkäytön toimialan maakuntakaavatiimissä, johon osallistuvat ympäristöasiantuntija Anne Savola, maakuntainsinööri Anne Nummela ja suunnitteluassistentti Virpi Sipari. Lisäksi työhön osallistuvat havainnollistamismenetelmä-hankkeen projektisuunnittelija Eeva Paitula ja tutkimusassistentti Veli-Matti Rintala.

Alueiden käytön toimialan henkilökunnan yhteystiedot 1.1.2013 alkaen

Päivi Liuska-Kankaanpää alueiden käytön johtaja	puh./tel. +358 2 620 4382
Susanna Roslöf maakunta-arkkitehti	puh./tel. +358 2 620 4334
Nummela Anne maakuntainsinööri	puh./tel. +358 2 620 4317
Savola Anne ympäristöasiantuntija	puh./tel. +358 2 620 4333
Sipari Virpi suunnitteluassistentti	puh./tel. +358 2 620 4375
Rintala Veli-Matti tutkimusassistentti	puh./tel. +358 2 620 4316

Henkilöiden sähköpostiosoitteet: **etunimi.sukunimi@satakunta.fi**

Satakuntaliiton yleinen sähköpostiosoite: **kirjaamo@satakunta.fi**

Postiosoite:

SATAKUNTALIITTO

PL 260

28101 Pori

Käyntiosoite:

Pohjoisranta 11 D, 28100 Pori

Puh: 02-620 4300

LIITTEET

- Liite 1.** Suunnitteluvaiheiden alustava aikataulu
- Liite 2.** Saadut palautteet ja vastineet
- Liite 3.** Osallistumisen vaiheistus, tilaisuudet ja menettelytavat
- Liite 4.** Ympäristöministeriön 1.3.2012 tuulivoimaoppaan mukainen esimerkki maakuntakaavan merkinnöistä ja määräyksistä
- Liite 5.** Viranomaisneuvottelun pöytäkirja 23.5.2011

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVA 1

Vaiheistus ja alustava aikataulu

I aloitusvaihe

Viranomaisten aloituskokous	touko 2011
OAS ja kuulutus	elokuu 2011

II tavoitevaihe

mahdollinen kysely	syksy 2011
--------------------	------------

III valmisteluvaihe

mielipiteet ja lausunnot	kesä 2012
--------------------------	-----------

IV kaavaehdotus 1

muistutukset ja lausunnot	syksy 2012
viranomaisneuvottelu	syksy 2012

V kaavaehdotus 2

muistutukset ja lausunnot	kesä 2013
viranomaisneuvottelu	syksy 2013

VI hyväksymisvaihe

maakuntavaltuusto	joulu 2013
-------------------	------------

VII vahvistamisvaihe

ympäristöministeriö	2014
---------------------	------

**Satakunnan vaihemaakuntakaavan I osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan
saadut lausunnot sekä mielipiteet ja niihin laaditut vastineet**

Käsitelty tuulitiimissä 6.10.2011 ja 7.3.2012

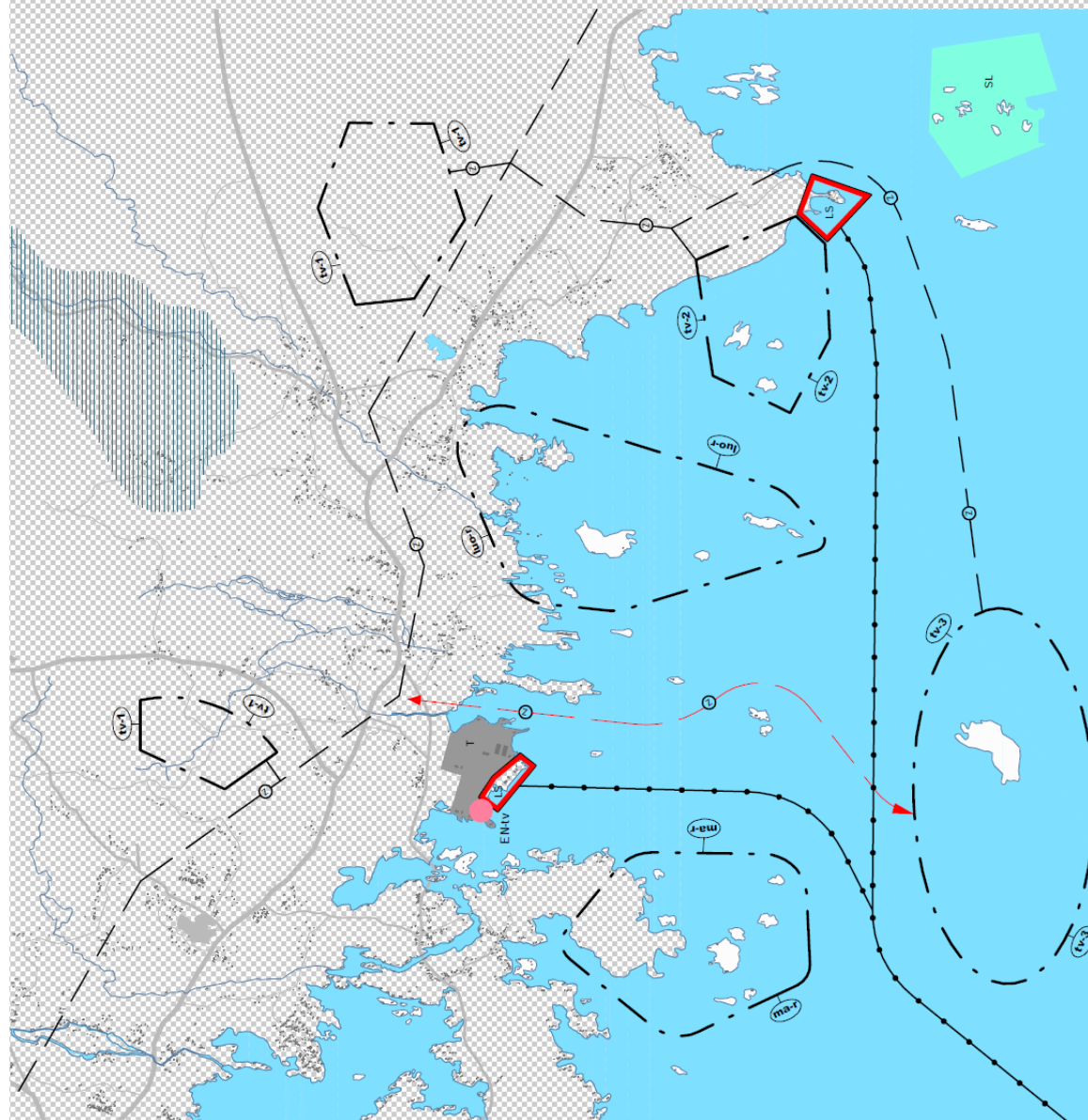
	Lausunnon /mielipiteen antaja	Lausunnon /mielipiteen sisältö	Vastine
Naapuri- liitot 3 kpl	Etelä-Pohjanmaa	- yhteistyön tärkeys ja rajapintojen yhteensovittaminen	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Häme	- ei lausuttavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Pirkanmaa	- ei huomautettavaa, yhteistyön tär- keys ja rajapintojen yhteensovitta- minen	ei aiheuta muutosta OAS:an
Kunnat 13 kpl	Eurajoki	- ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Harjavalta	- riittävä, ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Honkajoki/Pohjois- Satakunta	kts. Siikainen /Pohjois-Satakunnan kuntien yhteinen lausunto	
	Jämijärvi	- ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Kankaanpää/Pohjois- Satakunta	-kts. Siikainen	
	Karvia/Pohjois-Satakunta	-kts. Siikainen	
	Kokemäki	- ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Merikarvia	- ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Nakkila	riittävä tavoite- ja tausta-aineisto MRL:n § 33 : nukainen rakentamis- rajoitus	ei aiheuta muutosta OAS:an pohditaan kaavamääräysten yh- teydessä
	Pomarkku	-ei huomautettavaa Kynäsojen luontoarvojen huomioi- minen	ei aiheuta muutosta OAS:an ei aiheuta muutosta OAS:an
	Pori	-riittävän kattavasti kuvattu ja pe- rusteltu tavoitteet ja menettely	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Siikainen /Pohjois- Satakunta	- pidetään laadimista hyvänä, ei var- sinaista huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
		Mannertuuli-selvityksen kriteeris- tön tarkistaminen asutus/loma- asutuksen suhteen	ei aiheuta muutosta OAS:an
		vaihekaavan alueiden ulkopuolelle voitava sijoittaa tuulipuistoja puolustusvoimien toimintaa koske- vat vaikutukset arvioitava vaihe- kaavassa	ei aiheuta muutosta OAS:an
Muut osalliset 9 kpl	Ulvila	- kattava, täyttää vaatimukset, ei huomautettavaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Metsänhoitoyhdistys Kar- hu	- ei huomautettavaa, edellyttäen että maanomistajat saavat täyden korva- uksen haitoista, myös naapuritilat, jos tuulivoimarakentaminen haittaa	ei aiheuta muutosta OAS:an
	Metsänomistajien liitto, Länsi-Suomi	- selkeä, tukee maakuntaohjelman tavoitteita, edustaja valmiste- lun ohjausryhmään	ei aiheuta muutosta OAS:an, edustaja on kutsuttu asiantunti- jayhteistyöryhmään
	Museovirasto	- pitää tärkeänä, että jo vaihema- akuntakaava-vaiheessa tehdään alu- eilla arkeologinen inventointi, jossa otetaan huomioon sekä esihistorial- linen että historialliseen aikaan kuu- luva kulttuuriperintö.	ei aiheuta muutosta OAS:an

Yksityis-henkilöt	MTK-Satakunta	keskeisimpiin vaikutuksiin tulee maiseman ohella lisätä kulttuuriperintö.	lisätään
		lisäksi kommentteja Mannertuulialueet Satakunnassa -selvitykseen	ei aiheuta muutosta OAS:an
		- tiedottaminen paikallislehdissä,	ei aiheuta muutosta OAS:an
		ei nähtäville maatalouden työhuippujen aikaan,	ei aiheuta muutosta OAS:an
		tekstin stilisoiminen ja täydentäminen,	täydennetään
		vaikutukset elinkeinotoimintaan,	huomioidaan MRL:n asetuksen 1 mukaan.
		sähkön siirto valtakunnan verkkoon,	huomioidaan
		maanomistajien tasapuolinen kohtelu.	MRL:n mukaan
		tärkeä ilmasto- ja energiastrategian kannalta	ei aiheuta muutosta OAS:an
	SataKylät ry	lähikyliä asukkaiden erityinen huomioiminen	huomioidaan etäisyysohjeilla
		avoin keskustelu	huomioidaan
	Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri	viimeisten erämaiden alueiden säilyttäminen,	huomioidaan vaikutusten arvioinnissa
		luonto- ja lintudirektiivin lajien huomioiminen (mm . Mannertuulialueilla havaitut maakotka, kalasääski ja susi sekä niiden saaliseläimet)	huomioidaan
	Tykistöprikaati, Esikunta, Niinisalo	perusteellinen ja selkeä, aikataulu kireä,	ei muutosta OAS:an
		Puolustusvoimien toiminnot huomioitu, strategian TWh-tavoitteen uudelleen arviointi	ei muutosta OAS:an
	Varsinais-Suomen ELY	- ei huomautettavaa	ei muutosta OAS:an
		osallisiin tulee lisätä Ilmavoimien esikunta, Merivoimien esikunta sekä liikenteen turvallisuusvirasto Trafi	lisätään
		- ei erityistä kommentoitavaa	ei muutosta OAS:an
		-Luvian Oosinselän alue tulisi jättää pois kaavasta, perustelut (alla):	ei muutosta OAS:an
3 henkilöä		ei Selkämeren kansallispuiston tuntu- maan	otetaan huomioon kaavan vaikutusten arviointiprosessissa
		haitallinen vaikutus ihmisten viihtyisyyteen ja elinolosuhteisiin	otetaan huomioon kaavan vaikutusten arviointiprosessissa
		merikotkien esiintyminen	otetaan huomioon
		lentokentän läheisyys	otetaan huomioon
		voimalinjojen häiriö elinkeinoille ja asumiselle	otetaan huomioon kaavan vaikutusten arviointiprosessissa
		Satakunnan tuulivoimakyselyllä ei voida perustella hankkeita	ei muutosta OAS:an

Liite 3

LYHENTEIDEN SELITYS:		
OAS = osallistumis- ja arviointisuunnitelma	mh = maakuntahallitus	mv = maakuntavaltuusto
1 ALOITUSVAIHE	OSALLISTUMINEN	PALAUTE
•Päätös maakuntakaavan laatimisesta,mh •Viranomaisneuvottelu 23.5.2011, • Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS),valmistelu ja lausuntokierros, • Maakuntakaavan tavoitteiden valmistelu .	22.8.-30.9.2011	Liite 2
2 a TAVOITEVAIHE	OSALLISTUMINEN	PALAUTE
• Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa tarkistetaan, *Voimassa olevan Satakunnan maakuntakaavan muutostarpeet	Maakuntakaavatoimikunta, asiantuntija- ja kuntayhdyshenkilöyhteistyöryhmä	Lähtötietojen riittävyys, lisäselvitysten tarve
• Määritellään maakuntakaavan tavoitteet, mh * tehdään tarpeellisia lisäselvityksiä • Neuvottelut eri tahojen kanssa # Valtuuston informointi, mv	Maakuntakaavatoimikunta, asiantuntija- ja kuntayhdyshenkilöyhteistyöryhmä	
2 b VALMISTELU	OSALLISTUMINEN	PALAUTE
*tavoitteet tarkennetaan, mh * valmistellaan maakuntaluonnos ja arvioidaan mahdollisten vaihtoehtojen vaikutukset, mh * jatkoneuvotteluja sidosryhmien kanssa tarvittaessa * maakuntahallitus käsittelee maakuntaluonnoksen ja päättää sen nähtävilläolosta # Valtuuston informointi, mv	Kunta- /seutukuntaakohtaiset yleisötilaisuudet Kuntien ja maakunnan luottamushenkilöiden sekä sidosryhmien kautta Kirjallinen tai suullinen palaute (tai internetsivujen palautekysely)	Mielipiteet Luonnosten / vaihtoehtojen sisältö, parannusehdotuksia ja korjauksia vaikutusten arvioinnin riittävyys
3 EHDOTUSVAIHE	OSALLISTUMINEN	PALAUTE
*Valmisteluvaiheen palaute analysoidaan * Valmistetaan maakuntakaavaehdotus Yleisötilaisuudet seutukunnittain, täydentävät neuvottelut * Maakuntakaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville Satakuntaliitossa ja jäsenkunnissa sekä internetissä # Valtuuston informointi, mv	Kunta-/seutukuntaakohtaiset yleisötilaisuudet Kirjallinen tai suullinen palaute palautekysely ja korjausehdotukset Kirjallinen muistuttaminen Satakuntaliittoon liittoon nähtäoloaikana	Muistutukset:
4 HYVÄKSYMISVAIHE .	OSALLISTUMINEN	PALUTE
• Virasto valmistelee vastineet muistutuksiin • Viranomaisneuvottelu • Maakuntakaavan korjaukset ja viimeistely • Maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan,	*Maakuntavaltuuston hyväksymisestä valitus ympäristöministeriöön	* Valitus: maakuntakaavan sisältö ja mahdolliset yksityiskohdat
5 VAHVISTAMISVAIHE	OSALLISTUMINEN	
* Mahdolliset valitukset käsitellään ja laaditaan liiton vastineet niihin * ministeriöiden lausunnot * Vahvistamispäätös * Ympäristöministeriö vahvistaa maakuntakaavan	• Maakuntavaltuuston päätöksestä aiemmin valittaneet voivat valittaa vahvistamispäätöksestä KHO oikeuteen	
6. SEURANTA		

Tuulivoimarakentamista koskevan maakuntakaavan
merkintöjä ja määräyksiä

T

15

15

11

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVA I

Aloituvaiheen viranomaisneuvottelu

Aika	23.5.2011 klo 12.00-14.20	
Paikka	Satakuntaliitto, Neuvotteluhuone 1 Pohjoisranta 11 D, III krs, 28100 Pori	
Läsnä	Eero Ruotsila Kari Ylikoski	Länsi-Suomen huoltorykmentin esikunta (LSHRE) Suomen luonnonsuojeluliitto, Satakunnan piiri (SLL Satakunnan piiri)
	Esa Hoffren	Varsinais-Suomen ELY-keskus (V-S ELY)
	Tuomo Knaapi	Varsinais-Suomen ELY-keskus (V-S ELY)
	Anna-Leena Seppälä	Varsinais-Suomen ELY-keskus (V-S ELY)
	Risto Rauhala	Varsinais-Suomen ELY-keskus (V-S ELY)
	Mika Penttilä	Fingrid Oyj
	Heidi Saaristo	Varsinais-Suomen liitto (V-S liitto)
	Aleksis Klap	Varsinais-Suomen liitto (V-S liitto)
	Elina Liinaharja	Maataloustuojain Satakunnan liitto (MTK Satakunta), <i>saapui klo 12:19</i>
	Mirja Auranen	Satakunnan ELY-keskus (Satakunnan ELY)
	Jari Ruski	Porin prikaati (PORPR)
	Timo Lakso	Etelä-Pohjanmaan liitto (E-P liitto)
	Marja Mäntynen	Ympäristöministeriö (YM)
	Harri Pitkäranta	Ympäristöministeriö (YM)
	Markus Nissinen	Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi
	Jukka Moilanen	Satakuntaliitto, <i>puheenjohtaja</i>
	Sirkka Lehto	Satakuntaliitto
	Anne Savola	Satakuntaliitto
	Teemu Salonen	Satakuntaliitto, <i>sihteeri</i>
	Aki Hassinen	Satakuntaliitto
	Katja Laitinen	Satakuntaliitto

1. Kokouksen avaus, järjestäytyminen ja läsnäolijat

Satakuntaliiton alueiden käytön johtaja Jukka Moilanen avasi kokouksen klo 12:00 ja toivotti läsnäolijat tervetulleiksi.

Päätettiin, että kokouksen puheenjohtajana toimii Jukka Moilanen ja sihteerinä maakuntainsinööri Teemu Salonen.

Todettiin, että kyseessä on maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:n ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:n mukainen viranomaisneuvottelu. Neuvottelusta laaditaan muistio. Muistio allekirjoitetaan ympäristöministeriön sekä Satakuntaliiton puolesta ja se toimitetaan sähköpostilla kaikille osallistujille.

Päätettiin jättää asialistan kohta 5.1 pois sekä todettiin ympäristöministeriön esityksestä, että kohdassa 2. esitellään mannertuulialueet Satakunnassa -hanketta.

2. Yleiskatsaus maakunnan suunnittelutilanteeseen

Satakuntaliiton ympäristöasiantuntija Anne Savola esitteli maakunnan suunnittelu-järjestelmän sekä suunnittelutilanteen Satakunnassa.

Projektsuunnittelija Aki Hassinen esitteli mannertuulialueet Satakunnassa hankkeen ja siihen liittyneen kyselyn.

Keskustelun kuluessa:

- Todettiin, että Honkajoella käynnissä oleva tuulivoimahanke sijoittuu yhdelle selvitysalueista.
- Jukka Moilanen totesi, että kyseessä on maakuntakaavan perusselvitys, eivätkä selvitysalueet ole kaavavarauksia.
- Eero Ruotsila (LSHRE) totesi puolustusvoimilla olevan yhdessä VTT:n kanssa käynnissä selvitystyö tuulivoimaloiden tutkavaikutuksista. Tämän perusteella voivat jotkut selvityksen alueista olla sopimattomia tuulivoimatuotantoon.
- Keskusteltaessa käytetyistä puskureista pohdittiin, että voitaisiinko joitakin sellaisia alueita, jotka ovat jääneet pois selvitysalueista yhden yksittäisen asuin- tai vapaa-ajan rakennuksen vuoksi, ottaa vielä mukaan jatkoselvittelyyn.
- Todettiin myös olevan mahdollista, että maakuntakaavaan tulee myös sellaisiakin alueita, joita ei mannertuuliselvityksessä selvitysalueena ole osoitettu.

Lisäksi puheenjohtaja kävi läpi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet niiltä osin, joiden perusteella maakuntakaavassa on osoitettava tuulivoimarakentamisen parhaiten soveltuvat alueet.

3. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Satakuntaliiton maakunta-arkkitehti Sirkka Lehto esitteli osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä sen taustat.

3.1 Ympäristöhallinnon puheenvuorossa Harri Pitkäranta ja Marja Mäntynen esittivät seuraavia kommentteja:

- OAS on kattava mutta tiivistelmä olisi tarpeen.
- OAS:sta ei selviä Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian vaikutus kaavaprosessiin.
- Voimalinjojen käsittely ei käy ilmi OAS:sta.
- Ei välttämättä ole perusteltua rajata maakuntakaavan kaikkia aluevarauksia tai kaavoitettuja alueita pois selvityksestä.
- Havainnollistaminen on tärkeää.
- Valtakunnallinen ohje, jossa tuulivoimalle soveltuvat alueet merkitään ominaisuusmerkinnällä, ei ole ristiriidassa yleiskaava- tai maakuntakaavamerkintöjen kanssa.
- Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden ja seudullisuuden huomioon ottaminen tulee näkyä.

Ympäristöhallinnon puheenvuoron jälkeen puheenjohtaja esitti Satakuntaliiton puolesta, että Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian aineisto on osittain käytettävissä jo nyt, ja se saadaan käyttöön täydellisempänä jo loppuvuodesta, joten näiltä osin aineistoa voidaan täsmentää.

Lisäksi todettiin, että Fingrid Oyj on ollut mukana selvitystyössä sähköverkkojen osalta.

Eero Ruotsila (LSHRE) huomautti, että myös Trafilta tulisi pyytää lausunto.

Todettiin, että tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitystyössä kaivattaisiin valtakunnallisia käytäntöjä.

3.2 Varsinais-Suomen ELY-keskuksen puheenvuoroissa Anna-Leena Seppälä, Risto Rauhala, Tuomo Knaapi ja Esa Hoffren esittivät seuraavia kommentteja:

- Selvitystyön osalta ollaan jo asioiden edellä suhteessa OAS:an.
- OAS kaipaa tiivistelmää.
- Selvityksiä, selvitystarpeita ja vaikutusten arviointeja on pohdittava ja katsottava kaipaako vaikutusten arviointi täydennystä.
- Tavoitteet on pohdittava.
- Kulttuuriympäristöt ja maailmanperintökohteet tulisi eritellä.
- Maisemavaikutukset tulee arvioida.
- Onko tarkoitus tehdä luontoselvitys Mannertuuli-selvitykseen?
- Täydennystarvetta OAS:ssa saattaa olla.
- ELY:n luonnonympäristön suunnittelusta vastaavien kanssa tulee keskustella.
- OAS:ssa voisi viitata Mannertuulialueet Satakunnassa loppuraporttiin, vaikutusten arviointiin ja lakiin.

3.3 Viranomaisten puheenvuoroissa esitettiin seuraavia yksityiskohtaisia kommentteja:

Ympäristöministeriö

- s. 13 Lainsäädännöstä esitetään vain ne lait, jotka koskevat kaava-aluetta
- s. 14 Vaikutusmahdollisuudet tulee esittää selkeästi
- s. 15 Todetaan, että kaavasta käydään kaksi lakisääteistä viranomaisneuvottelua ja sen lisäksi epävirallisia työneuvotteluja eri viranomaistahojen, mm. ympäristöhallinnon kanssa.
- s. 16 Satakuntaliiton viralliset ilmoituslehdet on mainittava.
- Arvioitava onko muitakin toimintoja, joita tuulivoima voi haitata

Varsinais-Suomen liitto

- Tuovatko kaavamääräykset rajoituksia, esimerkiksi rakentamisrajoituksia? Todettiin, että kaavamääräystä ei ole vielä mietitty, ympäristöministeriön näkemyksen mukaan tuulivoima ei lähtökohtaisesti kuulu rakentamista rajoittaviin merkintöihin.

Puolustusvoimat

- Selvityksessä esille tulleet alueet ovat puolustusvoimien joukko-osastojen toiminnan kannalta tuulivoimalatuotantoon soveltuvia.
- Varalaskupaikat tulee huomioida.
- Tutkavalvonnan vaatimat alueet saattavat olla puolustusvoimien näkökulmasta ongelma.
- s. 12 määräyksen lisäys. "Ei haittaa puolustusvoimien toimintaa normaali- ja poikkeusoloissa."
- s. 17 kappale 8 lisättävä vaikutukset puolustusvoimien toimintaan.
- s. 20 lisättävä VTT:n ja puolustusvoimien toimesta käynnissä oleva selvitys tuulivoimaloiden tutkavaikutuksista.
- Maavoimien esikunnan voi jättää pois jakelusta.

- Puolustusvoimien käsityksen mukaan tuulivoimahanketta valmisteleva yhtiö, kunta tai muu taho joutuu omalla kustannuksellaan tekemään tutkaselvityksen. Sen jälkeen Puolustusvoimat voi arvioida alueen soveltuvuutta tutkavaikutusten kannalta.

V-S ELY

- Museovirasto puuttuu jakelusta.

SLL

- sivulla 9 sana "uusien" pitäisi korvata sanalla "uusiutuvien".

3.4 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mahdolliset tarkennukset ja yhteenveto
Todettiin, että Satakuntaliitto tekee OAS:aan seuraavat tarkennukset:

- OAS:sta tehdään tiivistelmä.
- Ilmasto- ja energiastrategiaa käsittelevää tekstiä täsmennetään.
- Kaavoittamattomia alueita koskevaa tekstiä täsmennetään.
- Vaikutusten arvioinnin osuutta täsmennetään.
- Merkittävät vaikutukset kuvataan.
- Luontoselvitystä käsitellään yhdessä ELY:n kanssa.
- Sähkölinjoja käsittelevää tekstiä täsmennetään.
- Täsmennetään mitä tarkoittaa "parhaiten soveltuvat alueet".
- Selvennetään maakuntakaavan valkoisten ja kaavassa eri tarkoituksiin osoitettujen alueiden käsittelyä tuulivoima-alueina.
- Sivukohtaiset kommentit ja korjaukset tehdään.

Lisäksi sovittiin, että

- OAS päivitetään
- Viranomaisneuvottelun pöytäkirja lähetetään osallistujille kommenteille, minkä jälkeen
- Viranomaisneuvottelun pöytäkirja lähetetään ministeriöön allekirjoitettavaksi
- Pöytäkirja ja OAS toimitetaan läsnäolleille.

Keskustelussa otettiin esille sellaiset tuulivoimahankkeet, jotka eivät ole maakuntakaavassa. Keskustelussa todettiin, että uusien vaihekaavan ulkopuolisten tuulivoima-alueiden osalta selvityksiä ja suunnittelua voidaan tehdä, ellei selvityksen kohteena olevaa aluetta ole osoitettu maakuntakaavassa sellaiseen tarkoitukseen, joka olisi esteenä tuulivoimatuotannolle.

4. Jatkoneuvotteluista sopiminen

Seuraava viranomaisneuvottelu järjestetään maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 § mukaisesti, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä.

5. Muut asiat

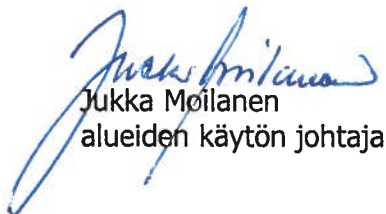
Ei ollut muita asioita.

6. Neuvottelun päättäminen

Neuvottelu päättyi klo 14.20.

Allekirjoitukset

SATAKUNTALIITTO
Porissa 17.6.2011

Jukka Moilanen
alueiden käytön johtaja

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Helsingissä 27.6.2011

Harri Pitkäranta
ympäristöneuvos

Pöytäkirjan laati 23.5.2011

Teemu Salonen
kokouksen sihteeri
maakuntainsinööri

Jakelu

Ympäristöministeriö
Varsinais-Suomen ELY-keskus, Turku ja Pori
Etelä-Pohjanmaan liitto
Hämeen liitto
Pirkanmaan liitto
Pohjanmaan liitto
Varsinais-Suomen liitto
Liikennevirasto
Läntisen Maanpuolustusalueen Esikunta
Merivoimien Esikunta
Ilmavoimien Esikunta
Porin prikaati
Tykistöprikaati
Satakunnan Museo
Metsähallitus
Lounais-Suomen Metsäkeskus
Fingrid-yhtiöt
Varsinais-Suomen aluehallintovirasto
Finnavia
Riistakeskus
Metsänomistajien liitto Länsi-Suomi
MTK Satakunta
Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri
Museovirasto